

Preventivní program pro školní rok 2026/2027

Účinnost od: 1. 9. 2026

Základní údaje o škole:

Sídlo školy: Komenského 886, 252 10 Mníšek pod Brdy

Právní forma: příspěvková organizace

Zřizovatel: Město Mníšek pod Brdy

IČO: 70995001

ID datové schránky: e4bmpw4

Telefon: 318 599 465

Mobilní telefon: +420 732 458 092

E-mail: zskomenskeho886@seznam.cz

Webové stránky: www.zsmnisek886.cz

Ředitelka školy: Bc. et Bc. Kristýna Vojkůvková

Školní metodik prevence: Mgr. Petra Vejvodová

Výchovný poradce: Mgr. Lenka Cvrčková

Typ školy: základní škola zřízená podle § 16 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona

Součástí školy: základní škola, základní škola speciální, školní družina

Počet tříd: 5

Počet žáků: 38

Počet pedagogických pracovníků: 17

Školní rok: 2026/2027

Analýza výchozí situace:

Primární prevence rizikového chování je dlouhodobou a nedílnou součástí výchovně-vzdělávacího procesu školy. Vychází z každodenní práce pedagogických pracovníků se žáky, z důkladné znalosti jejich individuálních potřeb, rodinného a sociálního prostředí a z průběžného sledování vztahů a celkového klimatu školy.

S ohledem na specifické vzdělávací potřeby žáků je při preventivním působení kladen důraz především na srozumitelnost, názornost, opakování, praktický nácvik sociálních situací a individuální přístup. Preventivní témata jsou žákům předávána způsobem odpovídajícím jejich věku, rozumovým schopnostem, komunikačním možnostem a aktuálním potřebám. Významnou součástí prevence je vytváření bezpečného, předvídatelného a podporujícího prostředí, ve kterém žák ví, na koho se může v případě obtíží obrátit.

Pedagogičtí pracovníci průběžně sledují chování žáků, jejich vzájemné vztahy, změny v prožívání a jednání, školní docházku i další projevy, které by mohly signalizovat vznik nebo rozvoj rizikového chování. Zvýšená pozornost je věnována zejména projevům agresivity a násilného chování, šikany a kyberšikany, záškoláctví, rizikového užívání návykových látek,

nikotinových výrobků a alkoholu, nelátkových závislostí, rizikového chování v online prostředí, nevhodných vrstevnických vztahů, sebepoškozujícího či jiného ohrožujícího chování a porušování základních pravidel bezpečnosti.

V posledních letech nabývá na významu zejména prevence rizik spojených s používáním digitálních technologií a sociálních sítí. Žáci jsou vedeni k bezpečnému pohybu v online prostředí, k ochraně osobních údajů a soukromí, k rozpoznávání nevhodného nebo manipulativního obsahu a k odpovědnému způsobu komunikace. Součástí prevence je rovněž upozorňování na rizika nadměrného užívání digitálních technologií, online her a sociálních sítí a na možné projevy kyberšikany, kybergroomingu, sextingu a dalších forem rizikového chování v digitálním prostoru.

Důležitou oblast preventivního působení představuje rozvoj sociálních a komunikačních dovedností žáků. Pedagogové podporují schopnost vhodně vyjadřovat své potřeby a emoce, řešit konflikty přijatelným způsobem, respektovat osobní hranice druhých, přijímat pravidla a nést přiměřenou odpovědnost za vlastní jednání. Pozornost je věnována rovněž posilování zdravého sebevědomí, schopnosti požádat o pomoc, zvládání zátěžových situací a vytváření bezpečných vztahů mezi žáky.

Preventivní práce školy není omezena pouze na řešení již vzniklých problémů. Jejím základním principem je včasné rozpoznávání rizikových faktorů a předcházení jejich rozvoji. Pokud pedagog zaznamená změnu v chování žáka nebo jinou skutečnost, která může signalizovat ohrožení dítěte, postupuje podle charakteru a závažnosti situace ve spolupráci se školním metodikem prevence, výchovným poradcem a vedením školy. Jednotlivé případy jsou konzultovány a jsou volena opatření odpovídající individuálním potřebám žáka a závažnosti situace.

Významným ochranným faktorem je dobrá komunikace a spolupráce mezi školou, žákem a jeho zákonnými zástupci. Škola usiluje o vytváření vztahu založeného na důvěře, otevřenosti a vzájemném respektu. Zákonným zástupcům jsou podle potřeby poskytovány informace, konzultace a doporučení týkající se vzdělávacích, výchovných i preventivních obtíží jejich dítěte. V případě potřeby jsou rodinám doporučována nebo zprostředkovávána návazná odborná pracoviště.

Žáci jsou vedeni k vědomí, že požádat o pomoc je přirozené a žádoucí. Vědí, že se mohou se svým problémem obrátit na třídního učitele, školního metodika prevence, výchovného poradce, vedení školy nebo jiného pedagogického pracovníka, ke kterému mají důvěru. Pedagogové se snaží podněty žáků zachytit včas, brát je vážně a reagovat na ně citlivě a přiměřeně.

Při řešení závažnějších situací škola podle jejich charakteru spolupracuje rovněž s příslušnými odbornými institucemi a dalšími subjekty, zejména se školskými poradenskými zařízeními, orgánem sociálně-právní ochrany dětí, středisky výchovné péče, zdravotnickými zařízeními, Policií České republiky, městskou policií a organizacemi poskytujícími odborné preventivní programy.

Za jeden ze základních předpokladů účinné prevence škola považuje jednotný postup pedagogických pracovníků, včasnou výměnu relevantních informací a pravidelné vyhodnocování aktuálních potřeb žáků a školního kolektivu. Preventivní program proto není chápán jako jednorázový soubor akcí, ale jako dlouhodobý a průběžný proces, který prostupuje každodenním životem školy a reaguje na aktuální potřeby jejích žáků.

O škole

Základní škola, Mníšek pod Brdy, Komenského 886 je příspěvkovou organizací zřízenou Městem Mníšek pod Brdy. Jedná se o školu zřízenou podle § 16 odst. 9 školského zákona, která poskytuje vzdělávání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Součástí organizace je základní škola, základní škola speciální a školní družina.

Škola vzdělává žáky s různými speciálními vzdělávacími potřebami, zejména žáky s lehkým a středně těžkým mentálním postižením, se závažnými vývojovými poruchami učení a chování, s poruchami autistického spektra a se souběžným postižením více vadami. Žáci jsou vzdělávání podle svých individuálních schopností a potřeb v rámci školního vzdělávacího programu základní školy, včetně upravených minimálních výstupů, a školního vzdělávacího programu základní školy speciální.

Škola je malotřídní školou rodinného typu s 1. i 2. stupněm. Ve školním roce 2026/2027 ji navštěvuje 38 žáků, kteří jsou vzděláváni v pěti třídách. V jednotlivých třídách se společně vzdělávají žáci více ročníků a vzdělávacích skupin. Malý počet žáků umožňuje pedagogům dobře znát jejich individuální potřeby, schopnosti, obtíže i sociální vazby a pružně na ně reagovat.

Výchovně-vzdělávací proces zajišťuje 17 pedagogických pracovníků. Významnou součástí pedagogického týmu jsou asistenti pedagoga, kteří spolupracují s učiteli přímo ve třídách a podílejí se na vytváření podmínek odpovídajících speciálním vzdělávacím potřebám jednotlivých žáků. Provoz školy dále zajišťuje jedna nepedagogická pracovnice, která vykonává současně práci školnice a uklízečky.

Základním principem práce školy je individuální a empatický přístup k žákům, respektování jejich možností a potřeb a vytváření bezpečného, srozumitelného a předvídatelného prostředí. Pedagogové usilují o maximální možný rozvoj osobnosti každého žáka, jeho samostatnosti, soběstačnosti a sociálních a komunikačních dovedností. Důležitým cílem vzdělávání je připravovat žáky nejen na další vzdělávání a budoucí pracovní uplatnění, ale také na co nejsamostatnější fungování v běžném životě.

Rodinný charakter školy a nízký počet žáků vytvářejí vhodné podmínky také pro oblast primární prevence rizikového chování. Pedagogičtí pracovníci znají žáky napříč jednotlivými třídami, mohou průběžně sledovat jejich chování, vzájemné vztahy a případné změny v prožívání či jednání. Tato skutečnost umožňuje včas zachytit řadu problémových situací a reagovat na ně ještě před jejich závažnějším rozvojem. Současně však společné vzdělávání žáků s různorodými speciálními vzdělávacími potřebami klade zvýšené nároky na důslednost, jednotnost pedagogického působení, podporu bezpečných vztahů a individuálně přizpůsobené preventivní působení.

Škola klade důraz na dobré mezilidské vztahy a vytváření atmosféry založené na důvěře, respektu, bezpečí a spolupráci. Žáci jsou vedeni k respektování vlastní osobnosti i druhých lidí, k vhodnému vyjadřování názorů a emocí, k dodržování pravidel, hájení vlastních práv a současně k respektování práv ostatních. Důležitou součástí práce školy je poskytování příležitostí k úspěchu, podpora zdravého sebevědomí, tvořivosti a aktivního zapojení žáků.

Škola sídlí nedaleko centra Mníšku pod Brdy v půdní nástavbě budovy nad zdravotním střediskem. Pro vzdělávání jsou využívány moderně vybavené kmenové učebny. K dispozici je počítačová učebna, cvičná kuchyňka, školní knihovna a prostory pro pohybové a relaxační aktivity. Při výuce jsou využívány interaktivní tabule, počítače, notebooky a tablety. Digitální technologie slouží nejen ke vzdělávání, ale současně vytvářejí prostor pro systematické rozvíjení digitálních kompetencí a zásad bezpečného pohybu žáků v online prostředí.

Pro tělesnou výchovu a pohybové aktivity škola využívá vlastní menší tělocvičnu. Za příznivého počasí jsou využívány také venkovní prostory v okolí školy, mimo jiné zahrada s venkovní učebnou u městské knihovny. Výlety, exkurze, projektové aktivity, pobyt v přírodě a další činnosti mimo školní budovu doplňují běžnou výuku a podporují praktické učení, sociální dovednosti a spolupráci mezi žáky.

Významné postavení má ve vzdělávání pracovní vyučování a osvojování praktických dovedností využitelných v každodenním životě. Žáci se podle svých schopností učí například přípravě jednoduchých pokrmů, péči o domácnost, práci s běžným náradím a dalším praktickým činností. U žáků s narušenou komunikační schopností je v rámci vzdělávání podporován také rozvoj řečových a komunikačních dovedností.

Součástí školy je školní družina s kapacitou 18 žáků, jejíž činnost probíhá ve dvou odděleních. Program školní družiny navazuje na výchovně-vzdělávací cíle školy a zahrnuje pravidelné, příležitostné, relaxační, zájmové a tematicky zaměřené aktivity. Důraz je kladen také na spolupráci mezi žáky, smysluplné trávení volného času a vytváření pozitivních vztahů.

Škola podporuje zapojování žáků do kulturních, výtvarných, hudebních, dramatických, environmentálních a dalších aktivit. Žáci se účastní projektů, výletů, exkurzí, soutěží a akcí pro veřejnost a prezentují výsledky své práce při školních i místních společenských událostech. Tyto aktivity přispívají k rozvoji jejich sociálních kompetencí, pocitu sounáležitosti se školou a místní komunitou a nabízejí jim možnost zažívat úspěch i mimo oblast běžného školního výkonu.

Škola považuje za nezbytnou také úzkou spolupráci se zákonnými zástupci žáků a se školskými poradenskými zařízeními. Vzhledem ke specifickým vzdělávacím a výchovným potřebám žáků je funkční komunikace mezi školou, rodinou a odbornými pracovišti významným předpokladem úspěšného vzdělávání i účinné prevence rizikového chování.

Charakter školy, malý počet žáků, každodenní kontakt pedagogických pracovníků s dětmi a individuální přístup vytvářejí dobré podmínky pro včasnou identifikaci obtíží, cílenou primární prevenci a rychlou intervenci při výskytu rizikového chování. Preventivní působení je proto přirozenou součástí každodenního života školy a prolíná se vzděláváním, výchovou, činnostmi školní družiny i mimoškolními a volnočasovými aktivitami.

Materiálně-technické vybavení

Materiálně-technické vybavení školy odpovídá specifickým vzdělávacím potřebám žáků a umožňuje pedagogům využívat širokou škálu názorných, praktických, aktivizačních a individualizovaných metod. Vzhledem ke skladbě žáků školy je kladen důraz především na názornost, multisenzoriální přístup, možnost opakovaného procvičování, přiměřené střídání činností a využívání pomůcek podporujících samostatnost, komunikaci, koncentraci pozornosti a rozvoj praktických dovedností.

Kmenové učebny jsou vybaveny moderní didaktickou a výpočetní technikou. Ve třídách jsou při výuce využívány dataprojektory a interaktivní tabule, které umožňují práci s interaktivními výukovými materiály, obrazovými a audiovizuálními pomůckami a dalšími názornými formami výuky. Škola disponuje také počítači, notebooky a tablety, které jsou využívány v jednotlivých vyučovacích předmětech s ohledem na schopnosti a individuální vzdělávací potřeby žáků.

Součástí školy je počítačová učebna. Připojení k internetu a Wi-Fi je dostupné v prostorách školy. Digitální technologie jsou využívány nejen k osvojování základních digitálních kompetencí, ale také jako prostředek individualizace výuky, procvičování učiva, vyhledávání a zpracování informací, rozvoje komunikace a zvyšování motivace žáků k učení.

S ohledem na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami disponuje škola širokým souborem didaktických a speciálně pedagogických pomůcek. Pedagogové při výuce využívají názorné a manipulační pomůcky, výukové hry, obrazový materiál, pracovní a strukturované materiály a další pomůcky podporující rozvoj rozumových schopností, jemné a hrubé motoriky, smyslového vnímání, pozornosti, paměti, řeči, komunikace a sociálních dovedností. Pomůcky jsou voleny s ohledem na věk, schopnosti, aktuální úroveň a speciální vzdělávací potřeby jednotlivých žáků.

Významné místo v materiálním vybavení školy zauímají pomůcky pro pracovní vyučování a rozvoj praktických dovedností. Škola má k dispozici cvičnou kuchyňku, ve které si žáci osvojují dovednosti související s přípravou pokrmů, stolováním, hygienou, bezpečností a péčí o domácnost. Při pracovních činnostech se seznamují také s používáním běžného náradí a s dalšími praktickými činnostmi využitelnými v každodenním životě. Praktická výuka přispívá k rozvoji samostatnosti, pracovních návyků a přípravě žáků na co nejsamostatnější život a budoucí pracovní uplatnění.

Škola disponuje také školní knihovnou, jejíž knihy a další materiály jsou využívány při výuce i ve volném čase žáků. Knihovna podporuje rozvoj čtenářských dovedností, čtenářské gramotnosti, slovní zásoby a pozitivního vztahu ke knihám a četbě.

Pro pohybové, relaxační a společné aktivity škola využívá vlastní prostory a dostupná venkovní sportoviště a přírodní prostředí v okolí školy. Pohybové činnosti jsou přizpůsobovány individuálním možnostem a potřebám žáků. Pobyt venku je využíván také k environmentálním, poznávacím a prakticky zaměřeným aktivitám.

Materiální vybavení školy je průběžně doplňováno a modernizováno podle aktuálních potřeb žáků a pedagogických pracovníků. Při pořizování nových pomůcek je zohledňována především jejich praktická využitelnost při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a možnost individualizace výuky.

Z hlediska primární prevence poskytuje materiálně-technické zázemí školy vhodné podmínky pro realizaci preventivních programů, projektových dnů, skupinových aktivit, nácviků sociálních situací a činností zaměřených na bezpečné používání digitálních technologií. Využívání počítačů, notebooků a tabletů je přirozeně propojováno s rozvojem digitální gramotnosti a prevencí rizikového chování v online prostředí. Žáci jsou vedeni k bezpečnému a odpovědnému používání digitálních technologií, ochraně soukromí a osobních údajů a k dodržování pravidel bezpečné komunikace na internetu.

Sociokulturní charakteristika žáků

Složení žáků školy je různorodé jak z hlediska speciálních vzdělávacích potřeb, tak z hlediska rodinného a sociokulturního prostředí. Školu navštěvují žáci z Mníšku pod Brdy i okolních obcí. Vzhledem k charakteru školy se zde vzdělávají děti s rozdílnou úrovní rozumových, komunikačních, sociálních a adaptačních schopností, což se promítá také do jejich způsobu navazování vztahů, řešení konfliktních situací a porozumění běžným sociálním pravidlům.

Rodinné zázemí žáků je různorodé. Část žáků vyrůstá ve stabilním a podporujícím rodinném prostředí s dobrou spoluprací mezi rodinou a školou. U některých žáků se škola setkává se

složitějšími rodinnými, sociálními nebo ekonomickými podmínkami, které mohou ovlivňovat jejich školní úspěšnost, pravidelnou docházku, přípravu na vyučování, emoční prožívání nebo chování ve škole. Míra spolupráce zákonných zástupců se školou je individuální.

Vzhledem ke speciálním vzdělávacím potřebám některých žáků může být oslabena jejich schopnost správně vyhodnocovat sociální situace, předvídat důsledky vlastního jednání, regulovat emoce nebo řešit konflikty přiměřeným způsobem. Někteří žáci potřebují výraznější podporu při osvojování pravidel společenského chování, respektování osobních hranic, zvládání frustrace, komunikaci s vrstevníky a dospělými nebo při přijímání odpovědnosti za vlastní jednání. Tyto skutečnosti škola zohledňuje při plánování preventivních aktivit a volbě metod práce.

Významným faktorem je také digitální prostředí, které je přirozenou součástí života žáků. Úroveň jejich schopnosti bezpečně používat sociální sítě, komunikační platformy, online hry a další digitální služby je rozdílná. Někteří žáci mohou být vzhledem ke svému rozumovým, sociálním nebo komunikačním schopnostem zranitelnější při rozpoznávání manipulace, podvodného jednání, nevhodného kontaktu či jiných rizik v online prostředí. Preventivní působení školy proto zahrnuje opakované a prakticky zaměřené upevňování zásad bezpečného chování na internetu, ochrany soukromí a osobních údajů a vhodné elektronické komunikace.

Škola věnuje zvýšenou pozornost také vztahům mezi žáky. V malém školním kolektivu se žáci jednotlivých tříd dobře znají a pravidelně se setkávají i mimo vlastní třídu. Tato skutečnost podporuje vytváření pocitu sounáležitosti a rodinného prostředí školy, současně však vyžaduje průběžnou práci s mezilidskými vztahy, osobními hranicemi, tolerancí a respektováním individuálních odlišností.

Preventivní práce vychází z konkrétních potřeb jednotlivých žáků a třídních kolektivů. Důraz je kladen zejména na rozvoj sociálních a komunikačních dovedností, zvládání emocí a konfliktů, prevenci agresivního chování, šikany a kyberšikany, podporu zdravých mezilidských vztahů, prevenci záškoláctví a návykového chování a bezpečné používání digitálních technologií. Preventivní témata jsou žákům předávána srozumitelně, názorně a opakovaně a jsou přizpůsobována jejich věku, rozumovým schopnostem a individuálním potřebám.

Významnou součástí preventivního působení je spolupráce se zákonnými zástupci. Škola se snaží vytvářet prostředí založené na vzájemné důvěře a otevřené komunikaci a v případě potřeby poskytuje rodinám konzultace a doporučení další odborné pomoci. Při řešení závažnějších situací spolupracuje podle povahy případu také se školskými poradenskými zařízeními, orgánem sociálně-právní ochrany dětí, středisky výchovné péče, zdravotnickými zařízeními, Policií České republiky, městskou policií a dalšími odbornými službami.

Škola přistupuje ke každému žákovi individuálně a při hodnocení jeho situace vychází z konkrétních okolností, nikoli z příslušnosti k určité sociální, kulturní či diagnostické skupině. Cílem je včas identifikovat případné rizikové a ochranné faktory, posilovat pozitivní stránky žáka a jeho rodinného prostředí a vytvářet podmínky pro jeho bezpečný osobnostní a sociální rozvoj.

Vnitřní zdroje

Za nejvýznamnější vnitřní zdroj primární prevence považuje škola své rodinné prostředí, malý počet žáků a možnost individuálního přístupu ke každému dítěti. Velikost školy umožňuje pedagogickým pracovníkům dobře znát jednotlivé žáky, jejich specifické vzdělávací potřeby, silné stránky, obtíže, vzájemné vztahy i aktuální změny v jejich chování a prožívání. Tato každodenní znalost žáků vytváří velmi dobré podmínky pro včasné zachycení problémů a případných projevů rizikového chování.

Významným preventivním faktorem je každodenní přítomnost a dostupnost pedagogických pracovníků. Žáci mají možnost obrátit se se svými obtížemi na třídního učitele, asistenta pedagoga, školního metodika prevence, výchovného poradce, vedení školy nebo jiného pracovníka školy, ke kterému mají důvěru. Důraz je kladen na to, aby žáci věděli, že jejich sdělení bude vyslechnuto a že v případě problému mohou požádat o pomoc.

Důležitým vnitřním zdrojem je spolupráce pedagogického týmu. Učitelé, asistenti pedagoga, vychovatelky školní družiny, školní metodik prevence, výchovný poradce a vedení školy si v rámci svých kompetencí předávají informace potřebné pro včasné zachycení a řešení vzdělávacích, výchovných a vztahových obtíží žáků. Při výskytu problémové situace je postup konzultován a podle její závažnosti jsou přijímána odpovídající opatření. Výhodou malého pracovního kolektivu je možnost rychlé komunikace a bezprostřední reakce na aktuální situaci.

Významnou úlohu v systému prevence má školní metodik prevence, který koordinuje preventivní aktivity školy, poskytuje metodickou podporu pedagogickým pracovníkům, podílí se na řešení projevů rizikového chování a podle potřeby komunikuje se zákonnými zástupci a spolupracujícími odbornými institucemi. V oblasti výchovných a vzdělávacích obtíží úzce spolupracuje s výchovným poradcem a vedením školy.

Primární prevence je přirozeně začleňována do každodenního vzdělávacího a výchovného procesu. Neprobíhá pouze prostřednictvím jednorázových preventivních programů, ale také v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů, třídnické práce, školní družiny, projektových aktivit, výletů, exkurzí a běžných situací školního života. Pedagogové využívají konkrétní situace k rozvoji sociálních a komunikačních dovedností, schopnosti spolupráce, respektování druhých, řešení konfliktů a přijímání odpovědnosti za vlastní jednání.

Důležitou součástí preventivního působení jsou jasně stanovená a srozumitelná pravidla chování. Vzhledem ke speciálním vzdělávacím potřebám žáků jsou pravidla podle potřeby opakovaně vysvětlována, připomínána a prakticky upevňována. Pedagogové usilují o jednotný a předvídatelný přístup, aby žáci rozuměli tomu, jaké chování se od nich očekává a jaké přirozené důsledky může mít porušování stanovených pravidel.

Velká pozornost je věnována mezilidským vztahům a klimatu školy. Pedagogové průběžně sledují vztahy mezi žáky a reagují na projevy nevhodného chování, agrese, zesměšňování, vyčleňování z kolektivu či jiné situace, které by mohly negativně ovlivňovat pocit bezpečí žáků. Žáci jsou vedeni k respektování individuálních odlišností, osobních hranic, vzájemné pomoci a k přiměřenému řešení konfliktních situací.

Významným zdrojem prevence je také materiální a technické zázemí školy. Didaktické a speciálně pedagogické pomůcky, počítače, notebooky, tablety, dataprojektory a interaktivní tabule umožňují přizpůsobovat preventivní témata schopnostem žáků, využívat názorné materiály, videa, modelové situace a interaktivní výukové programy. Materiální vybavení školy tak podporuje nejen vzdělávání, ale také realizaci preventivních aktivit a rozvoj bezpečného chování v digitálním prostředí.

Mezi další významné vnitřní zdroje patří školní družina a nabídka zájmových, projektových, kulturních, sportovních a prakticky zaměřených aktivit. Smysluplné trávení volného času, možnost zažít úspěch, spolupracovat s ostatními a rozvíjet vlastní schopnosti představují důležitou součást nespecifické primární prevence.

Za zásadní vnitřní zdroj školy lze celkově považovat znalost jednotlivých žáků, individuální přístup, vzájemnou spolupráci pedagogických pracovníků a schopnost školy pružně reagovat na aktuální potřeby dětí. Tyto podmínky umožňují, aby prevence rizikového chování nebyla izolovanou činností školního metodika prevence, ale společnou a každodenní součástí práce celého pedagogického týmu.

Metodik prevence

Funkci školního metodika prevence (ŠMP) zastává Mgr. Petra Vejvodová, která koordinuje oblast primární prevence rizikového chování ve škole a úzce spolupracuje s vedením školy, výchovným poradcem, třídními učiteli, ostatními pedagogy a asistenty pedagoga.

Činnost školního metodika prevence vychází z platných právních předpisů a aktuálních metodických dokumentů MŠMT. Zahrnuje zejména metodické a koordinační, informační a poradenské činnosti v oblasti prevence rizikového chování.

Školní metodik prevence koordinuje tvorbu, realizaci, průběžné naplňování a vyhodnocování Školního preventivního programu. Sleduje aktuální potřeby školy a výskyt jednotlivých forem rizikového chování a na základě těchto zjištění navrhuje vhodná preventivní opatření a aktivity. Podílí se na začleňování preventivních témat do vzdělávacího procesu a spolupracuje s pedagogy při plánování preventivní práce v jednotlivých třídách.

Významnou součástí práce ŠMP je metodická podpora pedagogických pracovníků. Poskytuje konzultace při řešení problémového a rizikového chování žáků, podílí se na volbě vhodného postupu a napomáhá sjednocování preventivního působení pedagogického týmu. Zvláštní pozornost je věnována včasnému zachycení varovných signálů a situací, které by mohly vést k rozvoji závažnějšího rizikového chování.

ŠMP se podle potřeby podílí na řešení konkrétních případů šikany a kyberšikany, agresivního a násilného chování, záškoláctví, užívání návykových látek a nikotinových výrobků, rizikového chování v online prostředí a dalších forem rizikového chování. Při řešení jednotlivých případů je vždy zohledňován věk žáka, jeho rozumové schopnosti, speciální vzdělávací potřeby, rodinná a sociální situace a závažnost konkrétního problému.

Školní metodik prevence poskytuje v rámci svých kompetencí poradenskou a konzultační podporu žákům, jejich zákonným zástupcům i pedagogickým pracovníkům. Žáci mají možnost obrátit se na ŠMP se svými obtížemi osobně a požádat o pomoc nebo podporu.

Součástí práce ŠMP je také zajišťování a předávání aktuálních odborných a metodických informací pedagogickému sboru, vyhledávání vhodných preventivních programů a koordinace spolupráce s externími odborníky a organizacemi.

Při řešení situací přesahujících možnosti a kompetence školy spolupracuje ŠMP podle charakteru případu se školskými poradenskými zařízeními, orgánem sociálně-právní ochrany dětí, středisky výchovné péče, Policií České republiky, městskou policií, zdravotnickými zařízeními a dalšími odbornými službami a organizacemi působícími v oblasti primární prevence.

Preventivní působení není výhradní činností školního metodika prevence. Na realizaci prevence se podílí celý pedagogický tým školy. Pedagogové začleňují preventivní témata do

každodenní práce se žáky, sledují vztahy a klima třídních kolektivů a případné varovné signály konzultují se školním metodikem prevence, výchovným poradcem a vedením školy. Preventivní program školy je podle aktuálních potřeb doplňován také odbornými programy realizovanými externími organizacemi a odborníky.

Pedagogický sbor

Vedením školy je od 1. 8. 2026 pověřena Bc. et Bc. Kristýna Vojkůvková. Pedagogický sbor tvoří celkem 17 pedagogických pracovníků – učitelé, asistenti pedagoga a vychovatelky školní družiny. Ve škole je zajištěna činnost školního metodika prevence a výchovného poradce.

Složení pedagogického sboru odpovídá charakteru školy a specifickým vzdělávacím potřebám jejích žáků. Významnou součástí vzdělávání je spolupráce učitelů s asistenty pedagoga, kteří působí přímo ve třídách a poskytují žákům podporu odpovídající jejich individuálním potřebám.

Pedagogičtí pracovníci usilují o průběžné zkvalitňování své práce a vyhledávají vhodné metody, strategie a formy vzdělávání s ohledem na rozdílné schopnosti a potřeby jednotlivých žáků. Vzdělávání je založeno zejména na individuálním přístupu, názornosti, přiměřenosti požadavků, respektování pracovního tempa žáka a podpoře jeho maximální možné samostatnosti.

Důležitou součástí profesního rozvoje představuje další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP). Pedagogové se podle potřeb školy a svého odborného zaměření účastní vzdělávacích programů, seminářů, kurzů a dalších forem profesního rozvoje. Získané poznatky a zkušenosti využívají při každodenní práci se žáky a podle možností je sdílejí s ostatními členy pedagogického týmu.

Z hlediska primární prevence je významnou předností školy malý a vzájemně spolupracující pedagogický tým. Pedagogičtí pracovníci znají žáky nejen v rámci vlastní třídy, ale vzhledem k velikosti školy také napříč školním kolektivem. Mohou proto průběžně sledovat jejich chování, vzájemné vztahy, změny v prožívání a případné varovné signály rizikového chování. Důležité informace jsou v rámci stanovených kompetencí předávány mezi pedagogy, školním metodikem prevence, výchovným poradcem a vedením školy.

Pedagogové usilují o vytváření bezpečného vztahu založeného na důvěře, respektu a předvídatelném jednání. Žáci jsou vedeni k tomu, aby se v případě problému nebáli požádat o pomoc. Pedagog naslouchá názoru žáka, respektuje jeho individuální možnosti a potřeby a přiměřeně jeho schopnostem jej zapojuje do hledání řešení vzniklé situace.

Zvláštní význam má jednotné působení pedagogických pracovníků při nastavování a dodržování pravidel. U žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je důležitá srozumitelnost, důslednost, opakování pravidel a předvídatelnost reakcí dospělých. Pedagogové proto usilují o vzájemnou spolupráci a jednotný postup při řešení výchovných, vztahových a preventivních situací.

Důležitým partnerem pedagogického sboru jsou zákonní zástupci žáků. Škola podporuje pravidelnou a otevřenou komunikaci s rodinami. Zákonní zástupci mají možnost využívat třídní schůzky, individuální konzultace, telefonickou a elektronickou komunikaci a podle potřeby osobní jednání s pedagogy, školním metodikem prevence, výchovným poradcem či vedením školy.

Při řešení obtíží žáka pedagogický tým podle potřeby spolupracuje také se školskými poradenskými zařízeními a dalšími odbornými institucemi. Cílem je vytvořit koordinovanou a jednotnou podporu žáka, která zohledňuje jeho vzdělávací, osobnostní, sociální i rodinné potřeby.

Pedagogický sbor vnímá primární prevenci jako společnou odpovědnost všech pedagogických pracovníků, nikoli pouze jako úkol školního metodika prevence. Preventivní působení je proto přirozenou součástí každodenní výuky, práce třídních kolektivů, činnosti školní družiny, školních projektů, výletů, exkurzí i dalších společných aktivit školy.

Pedagogové usilují o trvalé zdokonalování své práce a hledají ideální metody, strategie a formy výuky pro jednotlivé děti i jejich skupiny. Za tím účelem aktivně vyhledávají a účastní se nejrůznějších projektů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, v čemž jim vychází vstřícné vedení školy i zřizovatel.

Budujeme vzájemnou důvěru mezi pedagogem a žákem. Žák ví, že se může na pedagoga obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Pedagog se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Pedagog získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je pedagog otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, speciálním pedagogem atd. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

Vnější zdroje

Při realizaci primární prevence a při řešení konkrétních projevů rizikového chování škola spolupracuje s odbornými institucemi, poradenskými zařízeními, preventivními službami a dalšími subjekty. Vnější zdroje doplňují preventivní a poradenskou činnost školy a jsou využívány podle aktuálních potřeb jednotlivých žáků, třídních kolektivů a pedagogických pracovníků.

Mezi hlavní spolupracující organizace a instituce patří:

Pedagogicko-psychologická poradna (PPP)

Škola spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou zejména v oblasti diagnostiky, poradenské péče, podpůrných opatření, vzdělávacích a výchovných obtíží žáků a při konzultaci závažnějších problémů, které ovlivňují vzdělávání, chování nebo vztahy žáků.

Speciálně pedagogická centra (SPC)

Vzhledem k charakteru školy představují speciálně pedagogická centra významného odborného partnera. Spolupráce se týká především diagnostiky a speciálně pedagogické podpory žáků, nastavování a vyhodnocování podpůrných opatření, metodického vedení pedagogů a konzultací individuálních vzdělávacích a výchovných potřeb žáků.

MAGDALÉNA, o. p. s.

Škola dlouhodobě využívá odborné preventivní programy organizace MAGDALÉNA, o. p. s. Programy jsou voleny podle věku, schopností a aktuálních potřeb žáků a třídních kolektivů. Zaměřují se na témata související zejména s mezilidskými vztahy, emocemi, zvládáním

stresu, bezpečnou komunikací, návykovým chováním a dalšími oblastmi primární prevence. Obsah a forma programů jsou s ohledem na charakter školy přizpůsobovány možnostem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Městská policie Mníšek pod Brdy

Městská policie je partnerem školy při realizaci preventivních a vzdělávacích aktivit zaměřených zejména na bezpečné chování, dodržování pravidel, dopravní výchovu, osobní bezpečnost a odpovědnost za vlastní jednání. Podle potřeby škola s městskou policií spolupracuje také při řešení konkrétních situací souvisejících s bezpečností žáků.

Krajské ředitelství policie Středočeského kraje – oblast prevence

Škola využívá preventivní programy a odbornou spolupráci Policie České republiky. Preventivní aktivity jsou zaměřovány podle aktuálních potřeb školy například na bezpečné chování, právní povědomí, odpovědnost za vlastní jednání, rizikové chování, násilí, šikanu a kyberšikanu, bezpečnost v online prostředí a další aktuální preventivní oblasti.

Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)

Škola spolupracuje s příslušnými orgány sociálně-právní ochrany dětí v případech, kdy situace žáka vyžaduje mezioborovou spolupráci nebo kdy vznikne podezření na ohrožení jeho příznivého vývoje. Spolupráce probíhá v souladu s právními povinnostmi školy a s ohledem na nejlepší zájem dítěte. Podle charakteru případu se zástupci školy účastní také společných jednání či případových konferencí.

Střediska výchovné péče (SVP)

Střediska výchovné péče představují důležitý odborný zdroj zejména při výskytu závažnějších nebo dlouhodobějších problémů v chování žáka, při narušených vztazích, obtížích se zvládnutím emocí, agresivním chováním nebo dalších výchovných problémech. Škola může zákonným zástupcům doporučit využití služeb SVP a podle potřeby s odbornými pracovníky zařízení spolupracovat.

V případě potřeby škola využívá rovněž další odborné služby a instituce, zejména zdravotnická zařízení, odborné lékaře, psychology, psychiatry, krizová a poradenská pracoviště a neziskové organizace působící v oblasti práce s dětmi, rodinami a prevence rizikového chování.

Výběr externích preventivních programů není nahodilý. Škola při jejich volbě zohledňuje aktuální situaci ve škole, potřeby jednotlivých třídních kolektivů, věk a speciální vzdělávací potřeby žáků a zkušenosti z předchozích realizovaných programů. Externí programy doplňují každodenní preventivní působení pedagogických pracovníků a nenahrazují systematickou preventivní práci školy.

Školní metodik prevence průběžně sleduje nabídku odborných preventivních programů a podle potřeb školy koordinuje spolupráci s externími organizacemi a odbornými pracovišti.

Monitoring

Průběžné sledování výskytu rizikového chování a vyhodnocování účinnosti preventivního působení je nedílnou součástí Školního preventivního programu. Vzhledem k malému počtu žáků a rodinnému charakteru školy je významným zdrojem informací především každodenní přímý kontakt pedagogických pracovníků se žáky, dobrá znalost jejich individuálních potřeb, chování, rodinného zázemí a vzájemných vztahů.

Ke zjišťování aktuálního stavu v oblasti rizikového chování a školního klimatu škola využívá zejména:

- průběžné pozorování žáků během vyučování, přestávek, školní družiny a dalších školních aktivit,
- individuální rozhovory se žáky,
- třídnické hodiny zařazované podle aktuální potřeby,
- komunitní kruhy realizované podle potřeb jednotlivých třídních kolektivů,
- skupinové aktivity zaměřené na vztahy, komunikaci a klima třídy,
- konzultace mezi pedagogickými pracovníky,
- záznamy školního metodika prevence,
- jednání pedagogických a organizačních porad,
- osobní, telefonickou a elektronickou komunikaci se zákonnými zástupci,
- individuální jednání se zákonnými zástupci,
- podněty získané prostřednictvím schránky důvěry,
- poznatky z realizovaných preventivních programů,
- informace a doporučení získaná při spolupráci se školskými poradenskými zařízeními a dalšími odbornými institucemi.

Monitoring žáků a třídních kolektivů

Pedagogičtí pracovníci průběžně sledují chování žáků, jejich vzájemné vztahy, změny v prožívání, způsob komunikace, schopnost řešit konfliktní situace, dodržování pravidel a případné projevy rizikového chování.

Vzhledem ke speciálním vzdělávacím potřebám žáků jsou významnými nástroji zejména systematické pozorování, individuální rozhovor a bezprostřední pedagogická práce s konkrétní situací. Malý počet žáků umožňuje pedagogickým pracovníkům zaznamenat i méně nápadné změny v chování dítěte a v případě potřeby na ně včas reagovat.

Pro cílenou práci s třídním kolektivem jsou podle aktuální potřeby zařazovány třídnické hodiny a komunitní kruhy. Poskytují prostor pro řešení vztahových situací, práci s emocemi, upevňování pravidel, podporu spolupráce, vzájemného respektu a bezpečného klimatu třídy. Jejich obsah, délka a forma jsou přizpůsobovány věku, rozumovým schopnostem, komunikačním možnostem a speciálním vzdělávacím potřebám žáků.

Schránka důvěry

Ve školním roce 2026/2027 bude nově zřízena fyzická schránka důvěry, jejímž prostřednictvím budou moci žáci předávat své podněty, starosti, upozornění na problémové situace nebo žádosti o pomoc.

Schránka důvěry bude představovat doplňkový nástroj komunikace, zejména pro žáky, pro které může být obtížné sdělit citlivý problém přímo pedagogickému pracovníkovi. Žáci budou srozumitelným způsobem seznámeni s jejím účelem a způsobem používání.

Podněty ze schránky důvěry budou posuzovány citlivě s ohledem na jejich obsah, závažnost a nejlepší zájem žáka. V případě podnětu signalizujícího možné ohrožení dítěte nebo závažné rizikové chování bude škola postupovat podle charakteru situace a příslušných pravidel a metodických postupů.

Evidence a dokumentace řešených situací

Při řešení závažnějších výchovných a preventivních situací škola vede odpovídající dokumentaci. Podle charakteru konkrétního případu jsou využívány zejména:

- Záznam o jednání se žákem,
- Záznam o jednání se zákonnými zástupci,
- Záznam o chování žáka – formulář školy,
- případně další dokumentace odpovídající charakteru a závažnosti řešené situace.

Při dlouhodobějších nebo opakovaných obtížích může škola v odůvodněných případech využít také Individuální výchovný program (IVYP) jako nástroj strukturované spolupráce školy, žáka a jeho zákonných zástupců při řešení problémového nebo rizikového chování.

Dokumentace slouží nejen k zaznamenání průběhu konkrétního případu, ale také k zachycení přijatých opatření, dohodnutých postupů a jejich následného vyhodnocování.

Monitoring ze strany pedagogických pracovníků

Významným zdrojem informací je každodenní spolupráce pedagogického týmu. Vzhledem k velikosti školy se pedagogičtí pracovníci dobře znají a mohou pružně sdílet relevantní informace o chování žáků a situaci v jednotlivých třídních kolektivech.

Problematické rizikové chování, vztahů mezi žáky a aktuálním výchovným obtížím je podle potřeby věnován prostor také na pedagogických a organizačních poradách. Závažnější situace jsou konzultovány se školním metodikem prevence, výchovným poradcem a vedením školy.

Pedagogové sledují nejen výskyt konkrétních projevů rizikového chování, ale také změny v atmosféře tříd, vznik a vývoj konfliktů, postavení jednotlivých žáků v kolektivu a případné projevy sociálního vyloučení, agrese, šikany nebo jiných vztahových problémů.

Spolupráce se zákonnými zástupci

Důležitým zdrojem informací jsou zákonní zástupci žáků. Komunikace probíhá prostřednictvím osobních konzultací, třídních schůzek, telefonického kontaktu a elektronické komunikace.

Při výskytu závažnějších výchovných, vztahových nebo preventivních obtíží jsou zákonní zástupci kontaktováni individuálně. Z jednání je podle charakteru situace pořizován písemný

záznam. Cílem je vzájemné předání informací, objasnění situace, stanovení dalšího postupu a vytvoření společné podpory žáka.

Preventivní programy jako zdroj informací

Součástí monitoringu jsou také poznatky získané během realizace preventivních programů. Škola využívá vlastní preventivní aktivity i programy externích organizací a odborníků.

Obsah preventivních aktivit je volen podle aktuální situace ve škole a potřeb konkrétních třídních kolektivů. Programy se zaměřují zejména na mezilidské vztahy, zdravé třídní klima, práci s emocemi, bezpečnou komunikaci, agresivní chování, šikanu a kyberšikanu, bezpečnost v online prostředí, návykové chování a další aktuální oblasti prevence.

Po realizaci preventivního programu pedagogové a školní metodik prevence sledují reakce žáků a vyhodnocují jeho přínos pro konkrétní skupinu. Získané poznatky jsou využívány při plánování další preventivní práce.

Evaluace preventivní činnosti

Školní metodik prevence průběžně shromažďuje a vyhodnocuje informace o realizovaných preventivních aktivitách a řešených projevech rizikového chování. Při evaluaci jsou zohledňovány zejména druhy, četnost a závažnost zaznamenaného rizikového chování, jeho případné opakování, vývoj vztahů a klimatu třídních kolektivů, účinnost přijatých opatření a intervencí, přínos realizovaných preventivních programů a zkušenosti pedagogických pracovníků.

Významným ukazatelem je rovněž vývoj konkrétního žáka po přijetí opatření – zda došlo ke změně jeho chování, zda se problém opakuje a zda zvolená podpora odpovídá jeho individuálním potřebám.

Výsledky monitoringu a evaluace jsou využívány při vyhodnocení Školního preventivního programu a plánování preventivní činnosti pro následující školní rok. V případě potřeby jsou preventivní opatření upravována již v průběhu školního roku tak, aby reagovala na aktuální situaci ve škole.

Škola nepovažuje monitoring za samoúčelné shromažďování údajů. Jeho smyslem je včas rozpoznat obtíže, zvolit odpovídající podporu, sledovat její účinnost a vytvářet bezpečné prostředí pro všechny žáky školy.

Cíle preventivního programu

Hlavní cíl

Hlavním cílem Školního preventivního programu je vytvářet a dlouhodobě udržovat bezpečné, respektující a podnětné prostředí pro vzdělávání a osobnostní rozvoj všech žáků školy a prostřednictvím systematického preventivního působení předcházet vzniku a rozvoji rizikového chování.

S ohledem na charakter školy a speciální vzdělávací potřeby žáků je preventivní působení zaměřeno nejen na předávání informací, ale především na praktický nácvik sociálních a komunikačních dovedností, rozpoznávání a zvládání emocí, řešení konfliktů, respektování

hranic druhých osob, dodržování pravidel a schopnost vyhledat pomoc v obtížné nebo ohrožující situaci.

Preventivní působení vychází z individuálních možností jednotlivých žáků. Obsah, forma i náročnost preventivních aktivit jsou přizpůsobovány jejich věku, rozumovým schopnostem, komunikačním možnostem a speciálním vzdělávacím potřebám.

Krátkodobé cíle

Pro školní rok 2026/2027 jsou stanoveny zejména následující cíle:

1. Posilovat bezpečné a respektující prostředí školy

- vytvářet a upevňovat srozumitelná pravidla chování ve třídách i společných prostorách školy,
- vést žáky k pochopení významu pravidel a důsledků vlastního jednání,
- podporovat vzájemný respekt mezi žáky a mezi žáky a zaměstnanci školy,
- věnovat pozornost bezpečnému klimatu jednotlivých třídních kolektivů,
- včas zachycovat změny v chování žáků a projevy rizikového chování.

2. Vytvářet dostupné možnosti, prostřednictvím kterých mohou žáci požádat o pomoc

- podporovat důvěru žáků k pedagogickým pracovníkům,
- využívat individuální rozhovory se žáky,
- podle potřeby zařazovat třídnické hodiny a komunitní kruhy,
- nově zavést a žákům zpřístupnit fyzickou schránku důvěry,
- učit žáky rozpoznat situace, ve kterých je vhodné nebo nezbytné vyhledat pomoc dospělého,
- srozumitelně žákům připomínat, na koho se mohou ve škole obrátit.

3. Rozvíjet sociální a komunikační kompetence žáků

- podporovat schopnost vhodně vyjadřovat vlastní potřeby, názory a emoce,
- učit žáky naslouchat druhým a respektovat odlišný názor,
- rozvíjet schopnost spolupráce a vzájemné pomoci,
- nacvičovat bezpečné a nenásilné řešení konfliktů,
- podporovat schopnost regulovat vlastní emoce a impulzivní jednání,
- učit žáky respektovat osobní hranice své i druhých,
- posilovat přiměřené sebevědomí, sebeúctu a odpovědnost za vlastní jednání.

4. Předcházet konkrétním formám rizikového chování

Preventivní působení bude podle věku a individuálních možností žáků zaměřeno zejména na:

- agresivní a násilné chování,
- šikanu a kyberšikanu,
- konfliktní vztahy mezi žáky,
- záškoláctví a problémy spojené se školní docházkou,
- užívání tabákových a nikotinových výrobků, alkoholu a dalších návykových látek,
- nelátkové závislosti a nadměrné využívání digitálních technologií,
- rizikové chování na internetu a sociálních sítích,
- ochranu soukromí a osobních údajů,
- rizikové sexuální chování přiměřeně věku a schopnostem žáků,
- sebepoškozování a další chování ohrožující zdraví,
- projevy intolerance, předsudků a násilí.

5. Realizovat preventivní aktivity odpovídající potřebám žáků
 - začleňovat témata prevence průběžně do výuky a běžného života školy,
 - realizovat preventivní programy ve spolupráci s odbornými organizacemi,
 - využívat besedy, zážitkové programy, projektové aktivity, kulturní a vzdělávací akce,
 - volit preventivní programy podle aktuálních potřeb školy a konkrétních třídních kolektivů,
 - přizpůsobovat formu preventivních aktivit speciálním vzdělávacím potřebám žáků,
 - po realizaci programu vyhodnocovat jeho přínos a využívat získané poznatky pro další preventivní práci.
6. Posilovat spolupráci se zákonnými zástupci
 - poskytovat zákonným zástupcům možnost individuálních konzultací,
 - informovat je o závažnějších projevech rizikového chování a společně hledat vhodný postup,
 - podle potřeby poskytovat kontakty na odborná poradenská a další pomáhající pracoviště,
 - podporovat jednotný postup školy a rodiny při řešení problémového chování žáka.
7. Posilovat spolupráci pedagogického týmu
 - průběžně sdílet relevantní informace o aktuálních potřebách žáků a třídních kolektivů,
 - věnovat pozornost preventivním tématům na pedagogických a organizačních poradách,
 - podporovat jednotný a předvídatelný postup pedagogických pracovníků při řešení rizikového chování,
 - poskytovat pedagogům metodickou podporu školního metodika prevence,
 - spolupracovat s výchovným poradcem a vedením školy,
 - podle potřeby využívat odbornou pomoc externích institucí.

Střednědobé cíle

Střednědobým cílem školy je vytvářet funkční, systematický a skutečným potřebám školy odpovídající systém primární prevence.

Škola bude zejména:

- průběžně vyhodnocovat účinnost Školního preventivního programu a podle výsledků jej upravovat,
- podporovat aktivní zapojení všech pedagogických pracovníků do preventivního působení,
- dále rozvíjet systém včasného zachycení rizikového chování,
- podporovat bezpečné a respektující vztahy v třídních kolektivech,
- systematicky rozvíjet sociální, komunikační a emoční dovednosti žáků,
- posilovat schopnost žáků zvládat konflikty bez použití fyzické či verbální agrese,
- rozvíjet digitální gramotnost a bezpečné chování žáků v online prostředí,
- udržovat a rozvíjet spolupráci s rodiči a zákonnými zástupci,
- pokračovat ve spolupráci s PPP, SPC, středisky výchovné péče, OSPOD, Policií ČR, městskou policií, organizací MAGDALÉNA, o. p. s., a dalšími odbornými pracovišti,
- podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování,
- vybírat externí preventivní programy podle skutečných potřeb žáků a třídních kolektivů,

- podporovat smysluplné školní, zájmové, kulturní, sportovní, praktické a společenské aktivity žáků.

Dlouhodobé cíle

Dlouhodobým cílem preventivního působení školy je přispívat k tomu, aby žáci v rámci svých individuálních možností získávali dovednosti potřebné pro bezpečný, samostatný a odpovědný život.

Škola dlouhodobě usiluje o:

- vytváření bezpečného a respektujícího školního prostředí,
- podporu zdravých mezilidských vztahů, tolerance, spolupráce a vzájemné pomoci,
- rozvoj schopnosti žáků rozpoznat rizikovou nebo nebezpečnou situaci a vhodně na ni reagovat,
- rozvoj schopnosti požádat o pomoc a vědět, na koho se v případě ohrožení obrátit,
- podporu sebeúcty, zdravého sebevědomí a respektu k druhým lidem,
- rozvoj odpovědnosti za vlastní jednání a schopnosti vnímat jeho důsledky,
- podporu bezpečného a nenásilného řešení konfliktů,
- snižování výskytu agresivního chování, šikany, kyberšikany a dalších forem rizikového chování,
- prevenci užívání návykových látek a vzniku látkových i nelátkových závislostí,
- podporu bezpečného a odpovědného používání internetu, sociálních sítí a digitálních technologií,
- podporu zdravého životního stylu a péče o vlastní fyzické i psychické zdraví,
- respektování individuálních odlišností a odmítání diskriminace, ponižování a násilí,
- rozvoj sociálních a komunikačních dovedností potřebných pro běžný život,
- podporu samostatnosti, sebeobsluhy, odpovědnosti a praktických životních kompetencí,
- vytváření prostředí, ve kterém žák ví, že jeho obtíže budou brány vážně a že se může obrátit na dospělého se žádostí o pomoc.

Dlouhodobým záměrem školy není pouze minimalizovat výskyt rizikového chování, ale především rozvíjet u žáků takové znalosti, postoje a praktické dovednosti, které jim umožní rizikovým situacím předcházet, bezpečně je zvládat a podle svých možností se odpovědně rozhodovat v každodenním životě.

Prostředky k dosažení cílů preventivního programu

Stanovených cílů Školního preventivního programu je dosahováno prostřednictvím průběžného preventivního působení pedagogických pracovníků, cílených preventivních programů, práce s třídními kolektivy, individuální podpory žáků, spolupráce se zákonnými zástupci a odbornými institucemi a prostřednictvím smysluplných školních a volnočasových aktivit.

Preventivní působení není omezeno pouze na jednorázové programy. Je přirozenou součástí každodenního života školy a jednotlivé aktivity jsou přizpůsobovány věku, rozumovým schopnostem, komunikačním možnostem a speciálním vzdělávacím potřebám žáků.

Aktivity pro žáky

K naplňování preventivních cílů škola využívá zejména:

- třídnické hodiny a komunitní kruhy zařazované podle aktuální potřeby,
- individuální rozhovory a konzultace se žáky,
- preventivní programy realizované školou nebo externími odbornými organizacemi,
- besedy, přednášky a zážitkové preventivní programy,
- výukové bloky a projektové aktivity zaměřené na prevenci rizikového chování,
- nácvik sociálních a komunikačních dovedností,
- praktický nácvik řešení konfliktů, zvládání emocí a bezpečného chování,
- aktivity zaměřené na prevenci agrese, šikany a kyberšikany,
- aktivity věnované bezpečnému pohybu v online prostředí a ochraně soukromí,
- prevenci užívání návykových látek a vzniku látkových a nelátkových závislostí,
- podporu zdravého životního stylu, pohybu a vhodného trávení volného času,
- témata osobní bezpečnosti, první pomoci, dopravní výchovy a odpovědnosti za vlastní jednání,
- výuku a aktivity zaměřené na finanční gramotnost a prevenci rizikového finančního jednání,
- kulturní, sportovní, environmentální, praktické a společenské aktivity školy,
- návštěvy divadelních a filmových představení, výstav, knihoven, muzeí a dalších kulturních a vzdělávacích institucí,
- školní výlety, exkurze, projektové dny a další společné aktivity podporující pozitivní vztahy mezi žáky,
- činnost školní družiny a další vhodné zájmové aktivity,
- možnost využití nově zaváděné schránky důvěry.

Při práci se žáky je kladen důraz na názornost, praktičnost, opakování a přenos získaných dovedností do konkrétních životních situací. Preventivní témata jsou podle možností propojována s běžnou výukou tak, aby žáci získané poznatky nejen znali, ale dokázali je v přiměřené míře použít také v každodenním životě.

Preventivní témata ve výuce

Primární prevence je průběžně začleňována do jednotlivých vzdělávacích oblastí a předmětů.

Pedagogové podle věku a schopností žáků věnují pozornost zejména:

- zdravému životnímu stylu,
- mezilidským vztahům a komunikaci,
- práci s emocemi a zvládání stresových situací,
- schopnosti požádat o pomoc,
- prevenci násilí, agrese a šikany,
- odpovědnosti za vlastní jednání,
- bezpečnému používání digitálních technologií,
- rizikům sociálních sítí a internetu,
- návykovým látkám a závislostnímu chování,
- osobnímu bezpečí a ochraně zdraví,
- respektování soukromí a osobních hranic,
- finanční gramotnosti,
- smysluplnému využívání volného času.

Vhodné jsou zejména modelové situace, názorné materiály, hraní rolí, diskuse, práce s příběhem, obrazovým materiálem nebo krátkým audiovizuálním obsahem a následný

společný rozbor. U žáků školy mají tyto formy zpravidla větší význam než pouhé předávání teoretických informací.

Externí preventivní programy

Škola podle aktuálních potřeb spolupracuje s odbornými institucemi a organizacemi uvedenými v části Vnější zdroje.

Externí preventivní programy jsou vybírány s ohledem na:

- aktuální potřeby jednotlivých tříd,
- věk a speciální vzdělávací potřeby žáků,
- výskyt konkrétních rizikových jevů,
- zkušenosti pedagogických pracovníků s danou třídou,
- návaznost na předchozí preventivní práci.

Mezi využívané formy patří například programy zaměřené na třídní kolektiv, vztahy, toleranci odlišností, komunikaci, práci s emocemi, agresivní chování, šikanu a kyberšikanu, bezpečnost, návykové chování a další aktuální preventivní oblasti.

Aktivity podporující pozitivní školní klima

Za významnou součást nespecifické primární prevence škola považuje také aktivity, které přirozeně podporují pozitivní vztahy, spolupráci, pocit sounáležitosti se školou a smysluplné trávení času.

Patří mezi ně zejména:

- společné školní akce a projektové dny,
- sportovní aktivity,
- výlety a exkurze,
- kulturní a společenské akce,
- environmentální programy a pobyt v přírodě,
- praktické a pracovní činnosti,
- tematické dny,
- aktivity podporující solidaritu, toleranci a respekt k odlišnostem,
- aktivity podporující samostatnost a praktické životní dovednosti.

Tyto činnosti nejsou vnímány pouze jako doplněk výuky. Přispívají k vytváření vztahů mezi žáky, pedagogickými pracovníky a jednotlivými třídami a představují významnou součást nespecifické primární prevence.

Aktivity pro pedagogické pracovníky

Pedagogičtí pracovníci jsou průběžně zapojováni do preventivní činnosti školy. K jejich podpoře jsou využívány zejména:

- pedagogické a organizační porady,
- individuální konzultace se školním metodikem prevence,
- metodická podpora při řešení konkrétních situací,
- předávání aktuálních informací a metodických materiálů,
- další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- semináře, kurzy, webináře a odborná školení zaměřená na prevenci rizikového chování,

- sdílení zkušeností a vhodných postupů mezi pedagogickými pracovníky,
- spolupráce s výchovným poradcem, vedením školy a odbornými pracovišti.

Školní metodik prevence průběžně sleduje aktuální metodické materiály, legislativní změny a nabídku preventivních programů a relevantní informace předává pedagogickému týmu.

Aktivity pro zákonné zástupce

Škola podporuje aktivní spolupráci se zákonnými zástupci žáků. V oblasti prevence jsou využívány zejména:

- individuální konzultace,
- třídní schůzky,
- telefonická a elektronická komunikace,
- osobní jednání při řešení konkrétních obtíží žáka,
- předávání doporučení a vhodných metodických materiálů,
- zprostředkování kontaktů na školská poradenská zařízení a další odborné služby,
- společné stanovování postupů při závažnějším nebo opakovaném problémovém chování.

Cílem spolupráce je především včasná výměna informací a co nejjednodušší postup školy a rodiny v zájmu žáka.

Plán konkrétních preventivních aktivit

Konkrétní preventivní aktivity jsou plánovány a doplňovány v průběhu školního roku podle aktuální nabídky odborných organizací a potřeb jednotlivých tříd.

Pro přehledné zaznamenávání plánovaných a realizovaných aktivit škola používá následující strukturu:

Název aktivity	Cílová skupina	Zaměření a stručný popis	Typ prevence	Termín rozsah	/ Realizátor
Preventivní program	dle konkrétního programu	vztahy, komunikace, bezpečné třídní klima, prevence rizikového chování	specifická primární prevence	dle plánu školy	externí organizace / škola
Program Městské policie	dle tématu a věku žáků	bezpečnost, odpovědnost, šikana, kyberšikana, osobní bezpečí apod.	specifická primární prevence	dle dohody	Městská policie Mníšek pod Brdy
Program Policie ČR	dle konkrétního programu	právní povědomí, bezpečnost a prevence rizikového chování	specifická primární prevence	dle dohody	Policie ČR
Třídní hodiny a komunitní kruhy	jednotlivé třídy	vztahy, komunikace, emoce, pravidla, aktuální problémy třídy	všeobecná primární prevence	průběžně podle potřeby	třídní učitel / pedagog

Školní, sportovní, kulturní a environmentální aktivity	žáci školy / vybrané třídy	spolupráce, vztahy, zdravý životní styl, smysluplné trávení času	nespecifická primární prevence	průběžně	pedagogičtí pracovníci školy
Individuální preventivní práce	jednotliví žáci	rozhovor, podpora, nácvik vhodného chování, práce s konkrétním problémem	dle charakteru situace	podle potřeby	pedagog / ŠMP
Aktivity v oblasti online bezpečnosti	dle věku žáků	bezpečné používání internetu, soukromí, kyberšikana a online rizika	specifická primární prevence	průběžně	škola / externí odborník

Tabulka je v průběhu školního roku průběžně doplňována o konkrétní názvy programů, termíny, cílové skupiny a realizátory.

Evaluace preventivního programu

Účinnost preventivního programu je vyhodnocována průběžně během školního roku a souhrnně po jeho skončení. Evaluace navazuje na monitoring rizikového chování a školního klimatu popsaný v předchozí části dokumentu.

Za koordinaci evaluace odpovídá školní metodik prevence ve spolupráci s vedením školy, výchovným poradcem a ostatními pedagogickými pracovníky.

Při vyhodnocování jsou sledovány zejména:

- výskyt a závažnost jednotlivých forem rizikového chování,
- opakování problémového chování,
- změny ve vztazích a klimatu jednotlivých třídních kolektivů,
- účinnost přijatých výchovných a preventivních opatření,
- přínos realizovaných preventivních programů,
- reakce a zapojení žáků,
- potřeby identifikované pedagogy,
- spolupráce se zákonnými zástupci,
- využití služeb externích odborných institucí,
- naplňování krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých cílů Školního preventivního programu.

Při hodnocení jednotlivých aktivit není posuzováno pouze to, zda se program uskutečnil, ale především zda odpovídal potřebám konkrétní skupiny žáků a zda měl pro další preventivní práci praktický přínos.

Výsledky evaluace jsou využívány při zpracování vyhodnocení preventivního programu a při plánování preventivních aktivit na následující školní rok. Pokud monitoring v průběhu roku ukáže novou nebo zvýšenou potřebu v určité oblasti, může být preventivní plán průběžně upraven a doplněn.

Cílem evaluace není pouze statisticky zaznamenat počet uskutečněných akcí, ale především posoudit funkčnost preventivního systému školy a podle zjištěných potřeb dále zkvalitňovat podporu žáků a bezpečné klima školy.

Výčet aktivit a opatření, jejichž uskutečňováním bude škola směřovat k dosažení vytyčených cílů.

Evaluace

Škola průběžně sleduje a vyhodnocuje účinnost preventivního působení a opatření přijímaných v oblasti rizikového chování. Evaluace vychází z každodenní pedagogické práce, pozorování žáků, individuálních rozhovorů, záznamů o řešených situacích, poznatků z třídnických hodin a komunitních kruhů, jednání pedagogických pracovníků a komunikace se zákonnými zástupci.

Při hodnocení preventivní činnosti je sledováno zejména, zda se daří:

- udržovat bezpečné a respektující prostředí školy,
- včas zachycovat projevy rizikového chování,
- účinně reagovat na konflikty, agresivitu, šikanu a další problémové situace,
- podporovat pozitivní vztahy mezi žáky,
- rozvíjet sociální, komunikační a emoční dovednosti žáků,
- zapojovat žáky do preventivních aktivit způsobem odpovídajícím jejich individuálním možnostem,
- účinně spolupracovat se zákonnými zástupci,
- využívat podle potřeby odbornou pomoc externích institucí,
- naplňovat stanovené cíle Školního preventivního programu.

Při evaluaci nejsou posuzovány pouze počty uskutečněných preventivních akcí. Důležitým ukazatelem je především jejich **praktický přínos pro žáky a třídní kolektivy**, změna chování po přijatých opatřeních a vývoj konkrétních problémových situací.

Významným zdrojem zpětné vazby jsou poznatky pedagogických pracovníků, školního metodika prevence, výchovného poradce, vedení školy, žáků a jejich zákonných zástupců.

Škola podle potřeby spolupracuje s **PPP, SPC, SVP, OSPOD, Policií ČR, městskou policií, externími preventisty a dalšími odbornými institucemi**. Doporučení těchto pracovišť jsou podle charakteru situace využívána při nastavování další podpory žáků a preventivních opatření.

Výsledky evaluace jsou využívány při závěrečném vyhodnocení preventivního programu a při plánování preventivních aktivit pro následující školní rok. Pokud se v průběhu roku objeví nová nebo zvýšená potřeba v určité oblasti, jsou preventivní opatření průběžně upravována.

Autoevaluace v oblasti prevence

Z hlediska prevence rizikového chování se škola zaměřuje zejména na následující oblasti:

Klima a bezpečí školy

Průběžně je sledováno, zda se žáci i zaměstnanci školy cítí ve škole bezpečně, zda mezi žáky a pedagogickými pracovníky převládají vztahy založené na respektu a důvěře a zda jsou případné konflikty a problémové situace zachycovány a řešeny včas.

Pozornost je věnována také vztahům v jednotlivých třídních kolektivech, postavení jednotlivých žáků, případným projevům sociálního vyloučení, agresivity, šikany či jiného rizikového chování.

Funkčnost preventivního systému školy

Škola sleduje, zda jsou nastavené preventivní postupy srozumitelné, dostupné a prakticky využitelné. Hodnocena je zejména spolupráce pedagogických pracovníků, včasné předávání důležitých informací, práce se žáky a třídními kolektivy, využívání třídnických hodin a komunitních kruhů, funkčnost schránky důvěry a způsob dokumentování a řešení závažnějších situací.

Účinnost preventivních aktivit

Vyhodnocuje se, zda realizované preventivní programy odpovídají aktuálním potřebám žáků a zda jsou přiměřené jejich věku, rozumovým schopnostem a speciálním vzdělávacím potřebám. Výsledky hodnocení jsou využívány při výběru a plánování dalších preventivních aktivit.

Spolupráce s rodinou a odbornými institucemi

Sledována je kvalita komunikace se zákonnými zástupci a účinnost společně stanovených postupů při řešení obtíží žáků. Součástí autoevaluace je také posouzení přínosu spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, orgány sociálně-právní ochrany dětí a dalšími odbornými partnery školy.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Škola podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblastech souvisejících s prevencí rizikového chování, bezpečným školním prostředím, prací s emocemi a chováním žáků, řešením konfliktních situací, šikanou a kyberšikanou, online bezpečností a dalšími aktuálními tématy.

Při plánování dalšího vzdělávání jsou zohledňovány **aktuální potřeby školy, pedagogického týmu a konkrétních skupin žáků.**

Vypracovala: Mgr. Petra Vejvodová

školní metodik prevence